

Cezary GĘBICKI

Częstochowskie Towarzystwo Naukowe

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego – w kadencji 2017–2021

W okresie objętym sprawozdaniem prace zarządu oraz członków Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego skupiały się głównie na prowadzeniu własnych badań naukowych i uczestnictwie w pracach zewnętrznych zespołów badawczych, działalności edukacyjnej oraz popularyzacji wiedzy o mieście i regionie częstochowskim. Podejmowano także działania zmierzające do zachowania i ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych obszarów miasta Częstochowy, w tym zwłaszcza proponowanego rezerwatu przyrodniczego Uroczysko Gąszczyk w Częstochowie. Wyniki badań były regularnie publikowane w kolejnych tomach „Ziemi Częstochowskiej” – roczniku Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego – oraz w wydawnictwach o charakterze monograficznym. Ważną formą współpracy naukowej i wymiany poglądów były konferencje naukowe organizowane we współpracy z innymi podmiotami naukowymi miasta, a zwłaszcza z Uniwersytetem Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie. W sprawozdaniu zasygnalizowano jedynie najważniejsze osiągnięcia oraz wydarzenia minionej kadencji, które bardziej szczegółowo opisane zostały w sprawozdaniach rocznych 2018–2020 i publikowanych w kolejnych tomach „Ziemi Częstochowskiej”.

Intensywną działalność naszego Towarzystwa przerwała pandemia COVID-19, która zdecydowanie przekreśliła przygotowane do realizacji plany i projekty naukowe oraz edukacyjne. Z uwagi na obowiązujące przepisy epidemiczne w okresie od kwietnia 2020 r. aż do chwili obecnej aktywność CzTNU ograniczyła się do zebrań zarządu (z częstotliwością 1 raz na kwartał) oraz walnego zebrania sprawozdawczego zorganizowanego w lipcu 2020 roku. Na bieżąco trwały również prace redakcyjne nad wydaniem kolejnego, 47 tomu „Ziemi Częstochowskiej”. Mamy nadzieję, że nadchodzący czas kolejnej kadencji pozwoli na dokończenie rozpoczętych już prac nad zamierzonymi projektami badawczymi oraz stworzy optymalne warunki do swobodnego rozwoju naszego Towarzystwa.

Władze częstochowskiego Towarzystwa Naukowego

Prezydium Zarządu CzTN pracowało w składzie:

- dr Cezary Gębicki – prezes CzTN, redaktor naczelny „Ziemi Częstochowskiej” w części badań przyrodniczych, aktywność naukowa w zakresie biologii (zoologii);
- prof. dr hab. Beata Urbanowicz – wiceprezes CzTN, redaktor naczelny „Ziemi Częstochowskiej”, aktywność naukowa w zakresie historii;
- prof. dr hab. Julia Dziwoki – sekretarz naukowy, z ramienia Zarządu CzTN członek Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, aktywność naukowa w zakresie historii;
- mgr Jacek Koj – skarbnik, aktywność naukowa w zakresie archeologii;
- mgr Iwona Słabosz – sekretarz organizacyjny, opiekun archiwum CzTN.

Funkcję członków Zarządu pełnili:

- dr Barbara Majchrzak – aktywność w zakresie biologii (botaniki);
- mgr inż. Marek Nowak – aktywność w zakresie nauk ścisłych (astronomii) i artystycznych;
- dr Tomasz Andrzej Nowak – aktywność w zakresie nauk historycznych;
- mgr Andrzej Paszta – aktywność w zakresie nauk historycznych;
- mgr Zbigniew Stańczyk – aktywność w zakresie bibliografistyki i historii.

W bieżącej kadencji funkcjonowała Komisja Rewizyjna CzTN w składzie:

- dr Ewa Kaczmarzyk – przewodnicząca Komisji, aktywność naukowa w zakresie biologii (zoologii) i historii nauk przyrodniczych;
- mgr Aneta Podsiadlik-Frączek – członek Komisji;
- mgr Jerzy Sitek – członek Komisji.

W trakcie obrad II Kongresu Towarzystw Naukowych w Polsce Pani Profesor dr hab. Julia Dziwoki została wybrana członkiem Rady Towarzystw Naukowych przy Polskiej Akademii Nauk. W skład Rady weszli przedstawiciele ośmiu wyróżnionych krajowych towarzystw regionalnych.

Sprawy organizacyjne

ZEBRANIA ZARZĄDU – do chwili ogłoszenia stanu pandemii COVID-19 odbywały się regularnie raz w miesiącu i dotyczyły bieżących problemów Towarzystwa. Podobnie jak w poprzednich latach spotkania członków Zarządu odbywały się w firmie Halim, korzystając z uprzejmej gościnności właścicieli tego Przedsiębiorstwa Handlowego, udostępniającego ponadto pomieszczenie do przechowywania archiwum i biblioteki CzTN-u. W czasie pandemii spotykano się raz na kwartał (zgodnie ze statutem CzTN).

CZŁONKOWIE – obecnie do Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego należy 77 członków czynnych i honorowych, w tym 13 samodzielnych pracowników naukowych (3 profesorów emerytowanych). Największy udział mają członkowie reprezentujący dyscypliny humanistyczne (w tym historyczne), a stosunkowo niewielki nauki przyrodnicze i ścisłe, a najmniej jest prowadzących działalność artystyczną. Do CzTN należy troje członków honorowych, którymi są Prof. dr hab. Anna Wypych-Gawrońska – rektor Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Prof. dr hab. Janusz Berdowski - były rektor Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i Ewa Derda – była Dyrektor Biblioteki Publicznej im. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz honorowy prezes CzTN Prof. dr hab. Marian Głowacki. W bieżącej kadencji zmarli: Aleksander Jaśkiewicz - członek honorowy naszego Towarzystwa, John Wojciech, Janusz Knap, Prof. Wanda Malko, Regina Rok, Andrzej Szczepański oraz ks. prof. Jan Związek. W efekcie przeprowadzonej analizy aktywności naukowej członków naszego Towarzystwa, a zwłaszcza terminowego opłacania składek członkowskich Zarząd CzTN podjął decyzję o skreśleniu 30 osób z listy członków CzTN. W bieżącej kadencji przyjęto natomiast 7 nowych członków.

WSPÓŁPRACA – Częstochowskie Towarzystwo Naukowe rozwijało ożywioną współpracę z Uniwersytetem Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie, oddziałem częstochowskim Ligii Ochrony Przyrody, Muzeum Częstochowskim, Biblioteką Publiczną im. W. Biegańskiego w Częstochowie, a także z niektórymi organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem częstochowskich nauczycieli. Nawiązano również współpracę naukową z dr. Karolem Müllerem, dyrektorem Archiwum Ziemińskiego Krajowego w Opawie. Na podkreślenie zasługuje owocna współpraca pomiędzy zespołem badawczym naszego Towarzystwa a pracownikami Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu Miejskiego w Częstochowie w zakresie wspierania naszych terenowych badań naukowych o charakterze waloryzacyjnym oraz finansowania publikacji ich wyników.

Zebrania naukowe

Podobnie jak w latach poprzednich organizowano comiesięczne zebrania naukowe, odbywane w ostatnie poniedziałki każdego miesiąca w sali odczytowej Biblioteki Publicznej im. Wł. Biegańskiego w Częstochowie. Treści wygłoszonych referatów reprezentowały różnorodną tematykę badawczą, zarówno z dziedziny nauk przyrodniczych, jak i humanistycznych. Większość referatów wygłosili członkowie CzTN, a także zaproszeni goście spoza naszego Towarzystwa. Łącznie

wyłożono 21 referatów naukowych, w większości publikowanych następnie w bieżących numerach „Ziemi Częstochowskiej”. Wprowadzono zwyczaj odbywania corocznych wiosennych wyjazdów terenowych, poświęconych odrębnym zagadnieniom przyrodniczym. Tematykę naukową wyłożonych referatów zawiera poniższe zestawienie:

- 27 marca 2017 r.** *Katolicyzm w Korei*. Prelegent: dr hab. Julia Dziwoki – profesor AJD w Częstochowie.
- 24 kwietnia 2017 r.** *Zabytkowa zabudowa przemysłowa Zakładów Elanex (d. Motte) na tle dziejów dzielnicy fabrycznej w Częstochowie*. Prelegent: prof. dr hab. Marian Głowacki.
- 29 maja 2017 r.** *Akta Wydziału Budowlanego Rządu Gubernialnego Piotrkowskiego materiałem do badań nad historią Częstochowy XIX/XX wieku*. Prelegent: dr Kamila Pawełczyk-Dura.
- 19 czerwca 2017 r.** *Osobliwości archeologiczne i przyrodnicze Wzgórza Zamkowego w Olsztynie pod Częstochową* – spotkanie w terenie. Prelegenci: dr Czesław Hadamik (z udziałem dr Barbary Majchrzak i dr. Cezarego Gębickiego).
- 30 października 2017 r.** *Zamek Olsztyn – problemy periodyzacji rozwoju przestrzennego*. Prelegent: dr Czesław Hadamik.
- 27 listopada 2017 r.** *Nietoperze Góry Zamkowej w Olsztynie k. Częstochowy*. Prelegent: mgr Krzysztof Pierzgałski.
- 18 grudnia 2017 r.** *Prezentacja 43. tomu „Ziemi Częstochowskiej”* – wystąpienia autorów publikacji.
- 29 stycznia 2018 r.** *Życie i twórczość Zbigniewa Beksińskiego*. Prelegent: mgr Elżbieta Hak.
- 26 marca 2018 r.** *Portret Częstochowy i okolic w literaturze dla dzieci*. Prelegent: dr Edyta Skoczylas-Krotla, kierownik Zakładu Podstaw Edukacji Elementarnej i Metodyki Uniwersytetu im. Jana Długosza w Częstochowie.
- 23 kwietnia 2018 r.** *„Radość z odzyskanego śmietnika”. Problemy społeczne miasta Częstochowy na progu niepodległości*. Prelegent: Jarosław Kapsa, Urząd Miasta Częstochowa.
- 28 maja 2018 r.** *Działalność niektórych organizacji politycznych w powiecie częstochowskim w latach 1920–1939, na podstawie raportów Referatu Bezpieczeństwa Starostwa Powiatowego w Częstochowie*. Prelegent: mgr Zbigniew Sperka, pracownik IPN (Częstochowa).
- 18 czerwca 2018 r.** *Częstochowa jakiej nie znamy*. Prelekcja przyrodnicza w terenie. Prelegenci: dr Barbara Majchrzak, mgr Krzysztof Pierzgałski, mgr Jacek Koj. W prelekcji uczestniczyli zaproszeni goście, w tym dyrektor i pracownicy Muzeum Częstochowskiego, przedstawiciele LOP, organizacji „Przytulnia”, PTTK, grupy Elanex i inni.

- 26 listopada 2018 r.** *Uroczysko „Gąszczyk” – społecznie wspierany projekt rezerwatu.* Prelegenci: dr Cezary Gębicki, mgr Krzysztof Pierzgałski, z udziałem zaproszonych gości działających na rzecz utworzenia rezerwatu przyrodniczego.
- 17 grudnia 2018 r.** *Prezentacja i promocja 44. tomu „Ziemi Częstochowskiej”* połączona z zebraniem opłatkowym.
- 28 stycznia 2019 r.** *Badania archeologiczne przy kościele parafialnym pw. św. Marii Magdaleny w Koziegłowach w 2018 roku.* Prelegent: mgr Zbigniew Matek.
- 25 marca 2019 r.** *Krajobraz archeologiczny doliny Warty w rejonie Mirowa w Częstochowie.* Prelegenci: mgr Iwona Młodkowska-Przepiórowska i mgr Jacek Koj.
- 29 kwietnia 2019 r.** *Częstochowa na łamach piotrkowskiego „Tygodnia” (1876–1906).* Prelegent: dr Tomasz Andrzej Nowak, prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego oddział w Radomsku.
- 27 maja 2019 r.** *Wkroczenie Armii Czerwonej do Częstochowy 16 stycznia 1945 roku.* Prelegenci: mgr Zbigniew Biernacki i mgr Maciej Hyszko.
- 28 października 2019 r.** *Studium interdyscyplinarne wokół kościoła szpitalnego św. Barbary w Starej Częstochowie. Prezentacja projektu książki.* Prelegent: mgr Amadeusz Szklarz-Habrowski (Instytut Historii PAN). Była to informacja o dotychczasowych efektach realizacji grantu naukowego (o tym samym tytule), którego kierownikami są: autor wystąpienia oraz Iwona Młodkowska-Przepiórowska. Do licznego grona współpracowników należą m.in. prof. dr hab. Dariusz Złotkowski (członek CzTN).
- 25 listopada 2019 r.** *Częstochowa w dramacie i teatrze.* Prelegent: prof. dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, rektor Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. Wykład odbył się w Sali Reprezentacyjnej Ratusza Miejskiego przy placu W. Biegańskiego w Częstochowie.
- 25 listopada 2019 r.** *Częstochowskie Towarzystwo Naukowe jako instytucja.* Prelegent: dr hab. prof. UJD Julia Dziwoki, sekretarz naukowy Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego.
- 17 grudnia 2019 r.** *Promocja 45. tomu „Ziemi Częstochowskiej”.* Coroczne zebranie opłatkowe.
- 27 stycznia 2020 r.** *Wielokulturowe dziedzictwo Lwowa.* Prelegent: dr Mirosław Łapot.
- 24 lutego 2020 r.** *Polonika w zbiorach Archiwum Ziemińskiego Krajowego w Opawie.* Prelegent: dr Karol Müller, dyrektor Archiwum Ziemińskiego Krajowego w Opawie, członek komitetu redakcyjnego „Ziemi Częstochowskiej”.

W ramach badań własnych przeprowadzone zostały badania terenowe przez zespół naukowy w składzie: dr Cezary Gębicki (kierownik merytoryczny projektu), mgr Jerzy Zygmunt (kierownik organizacyjny), dr Agnieszka Błońska, dr Barbara Majchrzak, dr Igor Jatulewicz, mgr Krzysztof Pierzgałski – w większości członkowie CzTN. Badania dotyczyły ponownej waloryzacji najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów i siedlisk miasta Częstochowy i prowadzone były w okresie od 2018 do 2019 roku. Badania te finansowane były przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu Miasta w Częstochowie. Zespół opracował stosowną dokumentację naukową, na bazie której powstał bogato ilustrowany dokument pt. *Przyroda Częstochowy* dostępny na stronie internetowej UM Częstochowa.

Działalność wydawnicza

W zakresie działalności wydawniczej opracowano i wydano kolejne tomy rocznika „Ziemia Częstochowska”:

- Tom 43 (2017 r.) – pod red. C. Gębickiego i B. Urbanowicz, 18 publikacji, ss. 367.
- Tom 44 – podwójny (2018 r.) – pod red. B. Urbanowicz, 1 publikacja, ss. 850.
- Tom 45 (2019 r.) – pod red. C. Gębickiego i B. Urbanowicz, 12 publikacji, ss. 411.
- Tom 46 (2020 r.) – pod red. C. Gębickiego i B. Urbanowicz, 13 publikacji, ss. 433.

Zawierają one łącznie 44 publikacje naukowe zgrupowane w działach: historia i regionalistyka, źródłoznawstwo, dydaktyka i edukacja, archeologia, literatura i nauki przyrodnicze, a ponadto także liczne wspomnienia oraz recenzje i omówienia. Na końcu każdego tomu zamieszczono kronikę rocznej działalności Towarzystwa oraz opis ważniejszych wydarzeń. Obecnie przygotowany został do druku kolejny, 47 tom „Ziemi Częstochowskiej”. Opracowano również model szaty graficznej charakterystyczny dla naszego rocznika. Nie przyniosły jednak spodziewanych rezultatów starania o przyznanie „Ziemi Częstochowskiej” punktów ministerialnych, co wiąże się z typowo regionalną (jak dotychczas) tematyką prezentowanych publikacji oraz publikowaniem prac wyłącznie w języku polskim.

Nową pozycją wydawniczą w dorobku Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego jest kilkutomowa monografia przyrodnicza pt. *Przyroda Częstochowy*. Dotychczas ukazał się tom 1. *Flora i fauna* (2018 r.), pod redakcją Stanisława Cabały, Cezarego Gębickiego, Jerzego Zygmunta i Krzysztofa Pierzgałskiego. Niestety, brak funduszy uniemożliwił druk tomu 2. *Środowisko przyrodnicze*. Opracowano jedynie elektroniczną i mocno skróconą wersję tego tomu, umieszczoną na stronie Urzędu Miasta Częstochowy. Wymienione pozycje są pokłosiem badań przeprowadzonych przez członków CzTN na obszarze miasta.

Kolega Zbigniew Stańczyk opracował pełną bibliografię historyczną Częstochowy oraz szeroko pojętej ziemi częstochowskiej, obejmującą okres od czasów Jana Długosza do końca XX wieku, która wydana została w postaci dwutomowej monografii w 44. tomie „Ziemi Częstochowskiej”. Jak dotychczas jest to najpełniejsze opracowanie bibliograficzne Częstochowy.

Częstochowskie Towarzystwo Naukowe wraz z Urzędem Miejskim w Częstochowie jest pomysłodawcą i współwydawcą popularnonaukowych folderów przyrodniczych, skierowanych do szerokiego kręgu czytelniczego, w tym nauczycieli i przewodników turystycznych. Dotychczas ukazał się drukiem pierwszy z nich zatytułowany: *Wśród miejskiej zieleni*, autorstwa Jerzego Zygmunta, Cezarego Gębickiego i Stanisława Cabały. Wraz z przygotowywanym obecnie tomikiem pt. *Z biegiem Warty* stanowić będą cenną wizytówkę unikatowej przyrody Częstochowy.

Konferencje i seminaria naukowe

Prof. dr hab. Julia Dziwoki (jako sekretarz naukowy CzTN) wzięła udział w obradach II Kongresu Towarzystw Naukowych w Polsce na temat: „Roli towarzystw naukowych w rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej”, który miał miejsce w dniach 14–15 września 2018 r. na Uniwersytecie Adama Mickiewicza – w Collegium Minus w Poznaniu, gdzie wygłosiła referat pt. *Miasto i region w badaniach Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego*.

W ramach działalności naukowej i dydaktycznej zorganizowano 26 października 2018 r. we współpracy z pracownikami Muzeum Częstochowskiego oraz Uniwersytetu im. Jana Długosza w Częstochowie konferencję naukową na temat: „Edukacji regionalnej w kształtowaniu człowieka i obywatela XXI wieku”. Przedmiotem konferencji było wieloaspektowe znaczenie edukacji regionalnej w kształceniu dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych dla potrzeb XXI wieku. Zaprezentowano osiągnięcia w tym zakresie nauk humanistycznych (historia, pedagogika) oraz przyrodniczych (przyrodoznawstwo, ekologia, ochrona przyrody i środowiska). Praktyczny aspekt edukacji regionalnej przedstawiły organizacje pozarządowe, w tym m.in. Liga Ochrony Przyrody, a także Muzeum Częstochowskie, Zarząd Parków Krajobrazowych Górnego Śląska oraz nauczyciele szkół regionu częstochowskiego. Wygłoszono 17 referatów z udziałem 28 autorów wystąpień, w większości pracowników naukowych Uniwersytetu im. Jana Długosza w Częstochowie i Muzeum Częstochowskiego, oraz przedstawiono 4 nauczycielskie projekty edukacyjne.

24 września 2018 r. zorganizowano we współpracy z Muzeum Częstochowskim seminarium naukowe poświęcone pamięci Andrzeja Skalskiego – byłego wiceprezesa CzTN – w 80 rocznicę jego urodzin pt. „Wspomnienie o Andrzeju Skalskim – uczonym, dydaktyku, organizatorze”. Wygłoszono trzy referaty:

- dr Ewa Kaczmarzyk: *Wspomnienie o doktorze Andrzeju Skalskim jako muzealniku i naukowcu*;
- prof. dr hab. Marian Głowacki: *Działalność dydaktyczna, wychowawcza i popularyzatorska dra Andrzeja Skalskiego*;
- prof. dr hab. Barbara Ceranowicz, dr Ewa Kaczmarzyk: *Wkład dra Andrzeja Skalskiego w rozwój polskiej paleoentomologii*.

W porozumieniu z Naczelnikiem Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa podjęto starania o zorganizowanie wspólnej z Uniwersytetem Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie konferencji naukowej na temat: „Przyroda Częstochowy. Stan obecny i jej ochrona”. Pomimo znacznego zaawansowania prac organizacyjnych konferencja ta nie odbyła się z powodu pandemii.

Wystawy

Zorganizowano wystawę okolicznościową pt. „Z dziejów Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego”, w postaci czasowej ekspozycji w salce muzealnej Wydziału Filologiczno-Historycznego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. Wykonano postery do wystawy oraz wydano drukiem 300 egzemplarzy katalogu wystawy.

Częstochowskie Towarzystwo Naukowe było również współorganizatorem wystawy kolegi Czesława Hadamika, który opracował w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wystawę planszową oraz folder, upowszechniające wiedzę o historii klasztoru na Świętym Krzyżu (20–26. 10. 2017).

Członkowie CzTN brali aktywny udział w corocznie organizowanym Rodzinnym Pikniku Podmiotów Ekonomii Społecznej, prezentując dorobek edytorski Towarzystwa.

Działania interwencyjne

W ramach zadań interwencyjnych członkowie Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego zaangażowali się w ratowanie od wyburzenia zabytkowego kompleksu budynków przemysłowych Zakładów Elanex (d. Motte) i współpracując z członkami stowarzyszenia „Grupa Elanex” w Częstochowie popierali starania o wpisanie tzw. Kolonii Mottowskiej (d. osady fabrycznej przędzalni Motte) do rejestru zabytków.

Niektórzy członkowie CzTN uczestniczyli od 2019 r. w pracach merytorycznych i organizacyjnych zmierzających do utworzenia na obszarze gminy Częstochowa i Mstów rezerwatu przyrodniczego Uroczysko Gąszczyk. Kolega Krzysztof Pierzgałski opracował dla Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska obszerne

uzasadnienie merytoryczne oraz szczegółowy projekt granic rezerwatu, co ułatwiło dokonanie uzgodnień własnościowych na szczeblu samorządów i zabezpieczenie terenu zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. CzTN wystąpiło z inicjatywą spotkania konsultacyjnego między przedstawicielami społeczności lokalnej i samorządu gminy Mstów, które odbyło się 23 września 2019 r. w Urzędzie Gminy Mstów. Obecnie trwają prace finalizujące utworzenie tego pierwszego w Częstochowie rezerwatu obejmującego ekosystem lasu łąkowego wraz z siedliskami pobliskich starorzeczy Warty.

Patronat honorowy

Częstochowskie Towarzystwo Naukowe obejmowało patronatem honorowym wiele konferencji naukowych i wystaw artystycznych, w tym m.in. wystawę fotograficzno-malarską członków stowarzyszenia Senior Tur pt. „Sacrum w drewnie z elementami malarskimi”, (zorganizowaną w okresie lipiec–sierpień 2018 r.) oraz wystawę fotograficzną pt. „Gąszczyk w 4. odsłonach” autorstwa Marka Nowaka – członka Zarządu CzTN (lipiec 2018), a także autorską wystawę tegoż fotografika pt. „Mikrokosmos” (19 czerwca do 20 lipca 2017 r.). Honorowym patronatem CzTN objęto również popularnonaukową wystawę kol. Marka Nowaka pt. „Ku gwiazdom”, zorganizowaną w lipcu 2019 r. w 50. rocznicę lądowania człowieka na Księżycu, która okazała się bardzo udanym przedsięwzięciem dydaktyczno-edukacyjnym.

Nadchodzący rok będzie szczególnie ważny w życiu naszego Towarzystwa, wiąże się on bowiem z przypadającą w 2022 roku 90. rocznicą utworzenia Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego (pierwotnie jako Towarzystwa Popierania Kultury Regionalnej w Częstochowie). Na tym tle godna przypomnienia staje się postać inż. Kazimierza Kühna – pierwszego prezesa CzTN oraz starosty częstochowskiego, znanego inicjatora i propagatora regionalnego ruchu naukowego oraz samorządowego.

W imieniu Zarządu
Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego
dr Cezary Gębicki – Prezes CzTN
Częstochowa, 28 czerwca 2021 r.